

soma spet po malem pridobil, kar je zgubil o teku časa. Tudi cerkev, o kateri sem lani v 63. listu govoril, se imenuje zdaj *chiesa slava* (slavjanska cerkev). Lepo je to in pravično! Verdelski.

* *Iz Maribora 30. nov.* V „Novicah“ smo brali, da se slovansko duhovništvo sekovske škofije zlo zavjema za škofovski sedež v Mariboru, ako bo od metropolita solnogradskega visoki vladi in sveti rimski stolici predložena prošnja zavoljo zedinjenja slovenske strani sekovske škofije z labudsko se vresničila, in da velike prineske podpisuje razun enega edinega dekanata. Gosp. dopisovatelj ni bil dobro podučен, ko je to poslednje terdil, zakaj iz zapisnikov zdaj vidimo, da so vsi slovenski dekanati lepe prineske podpisali, in ravno smo vidili tudi zapisni list ptujskega dekanata, kateri je 4000 fl. podpisal. Ker „Novice“ v nobeni reči enostranosti ne ljubijo, bojo rade popravile uno pomoto.

Iz Siska 26. nov. Ker so koruzni magacini že precej izpraznjeni, ni pričakovati, da bi cena kaj padla, in to toliko manj, ker ni misliti, da bi se novega blaga še posebno veliko pripeljalo. Poslednji teden se je nakladalo blago skor le v Karlovec; 3000 vaganov pšenice je šlo po 7 fl. 48 do 50 kr., 5000 vag. koruze banaške po 4 fl. 36 do 48 kr., ječmen po 2 fl. 20 kr. V Karlovcu se cena visoko derži. V Banatu cenijo kibljo pšenice po 12 fl. 24 do 36 kr., soršice po 9 fl. 12 kr. do 10 fl., reži po 9 fl. do 9 fl. 24 kr., ovsu po 3 fl. 48 kr. do 4 fl., koruze v storžih po 5 fl. 12 do 5 fl. 48 kr.

Iz Ljubljane. Slovník slovenski se je zdaj pridno natiskovati začel. Pismenke, čveterne oblike in čisto nove, so kaj lične in tudi papir je lep, ker svitli knezoškof želé, da delo, ktereга stroški so cenjeni na kakih 15.000 fl., bo v notrajni izdeljavi in unanji obliki izverstno. Komaj so gosp. knez določili ta znesek domorodni napravi, so že spet blagovolili podariti tukajšni bogoslovnici kapital z 8000 fl., ktereга obresti (na leto 400 fl.) se imajo obračati za nakupovanje bukev, za novoposvečene mašnike. Pač lep pripomoč. — Somenj sv. Ošpete je končan. Kramarji ga ne štejejo med najslabeje, posebno na somenji dan se je snidilo nenavadno veliko ljudi. Živine pa so pripeljali tabart malo. — Te dni so naročili gosp. fajmošter Pajk pri M. Divici v Polji 12 iztisov gosp. Zalokarjevega „umnega kmetovanja in gospodarstva“ s sledečim pismom: „V moji fari zna skor v vsaki hiši kdo brati, v nekterih hišah vsi. Da bi imeli moji farmani, ki se s kmetijstvom pečajo, o dolzih zimskih večerih koristno berilo, pošljite mi za priloženih 9 fl. 12 bukev „umnega kmetovanja“; darovati hočem vsaki 10terih vasi, ki so v moji fari, ene take bukve s poročilom, da naj se zimskie večere zbirajo gospodarji v kateri koli hiši, in naj vsak večer beró en kos kmetijskega nauka tako, da tisti, ki je branja naj bolj vaje, bukve bere, drugi pa poslušajo, in kadar je za en večer namenjeni del prebran, naj se začno pomenjati o tem, kar se je bralo. Vsak ima pravico, bukve pozneje si še za en čas izposojevati, ako želi še kakošno stvar bolj natanko prevdariti ali si morebiti kaj zapisati. Nadjam se, da umni možaki naši se bojo z veseljem lotili tega berila, v katerem bojo marsiktero zernice našli, ki bi utegnulo stoteri dobiček donášati, zraven tega si bojo na naj lepšo vižo dolgi čas zimskih večerov krajšali.“ — Reči moramo, da nas je ta blaga misel častitega gosp. fajmoštra serčno razveselila in da je želeti, da bi se ravnalo na prav veliko krajih tako! — Od več strani in že večkrat se nam je povedalo, da po deželi nekteri oddajajo deleže svojega državnega posojila skor po nič, in da se tudi tacih nepoštenih ne manjka, ki prekanjajo nevedne ljudi, da jim pro-

dajajo svoje deleže skor po nič. Potrebno se nam tedaj zdí, ljudi o tem svariti in jih škode varovati ter povedati: naj se nikar ne dajo zapeljevati o tem in se ne prihiteti o prodaji; če pa že morajo svoj delež spečati, naj ga prodajo saj vestnim ljudém; v Ljubljani so kupci, ki za poštene procente po kursu kupujejo te obligacije.

Novičar iz mnogih krajev.

Po višjem sklepu neha obsedni stan tudi Erdeljskega 15. dan t. m. in na mesto vojaških sodnij ima stopiti navadna sodna ravnava. — C. k. ministerstvo notrajnih oprav je ukazalo dotičnim uradnijam, da pri vsaki živinski kugi naj si na vso moč prizadevajo pozvediti: kako in odkod se je začela bolezen, in zdravniki naj natanko popisujejo znamenja njene na živi in v raztelesení živini. — Tisto iz Dunaja zanešeno novico o premembi nekterih ministerstev, je oklical dunajski vradni časnik za prazno govorico. — Še ne bo pravoslovcev zmanjkalo; letos se jih učí le na dunajskem vseučilišču 900. — Iz Kartuma se piše, da so tudi ondi z veliko slovesnostjo praznovali god presv. avstrijskega cesarja; provikar dr. Knobleher je napravil veselico na barki „stella matutina“ zvečer pred godom, drugi dan pa je bila sv. maša v kapeli katoliških misio narjev, in zvečer spet pri ondašnjem konsulu večerja. — Iz Černovica na Dunaj naznanjena žitna cena že dokazuje perve znamenja, da je rusovska vlada prepovedala izvožnjo žita; pšenica se je berž podražila za 48 kr., koruza pa za 1 fl. 36 kr. vagan, in bojé se, da se bo še bolj. — Kolere na Francoskem je konec; do 19. nov. je pograbila 120.760 ljudi. — 30. nov. je začel pruski kralj državni zbor z nagovorom na zbrane poslance, v katerem upanje izgovarja, da se bo morebiti kmali našla pot k porazumljenju v vojsko zapletenih vlad; in da terdno z Austrijo in Nemčijo zvezana pruska vlada se bo zvesto poganjala za mirno spravo; če bi pa vendar utegnula vojska biti, se ima njegova armada tudi pripraviti za to. — Iz Sevastopolja pa ni nič novega; Francozi in Angleži mečejo vedno bombe v terdnjavo, ktera pa po naznanilu Menšikova do 24. nov. ni veliko škode terpela. Knez Menšikov je v severni terdnjavi Konstantinovi. Princ Napoleon in vojvoda Cambridge prideta iz Carigrada še le, kadar bo 40.000 novih vojakov v Krim dovoženih. Pred spomladjo, ktera se pa v Krimu že mesca svečana (febr.) začinja, ne bo vojske, ker si zedinjena armada lesene hiše za stanovanje napravlja (1000 jih je že res na poti iz Angleškega) in se ji pošiljajo od vsih krajev kožuhi (samo na Ogerskem je bilo za angleške vojake nakupljenih 12.000) in pa plajši, volnate spodnje hlače in nogovice iz Malte za francosko armado. „Moniteur“ naznanja, da le neobhodno potrebne barke bojo ostale pred Sevastopoljem; kam bojo šle vse druge, se ne vé. Rusovska armada v Krimu se zmiraj pomnožuje, pa tudi v Besarabijo je gré veliko iz Podolja in Ukrajne. Takim pripravam nasproti je poslednji govor Palmerstona v Parizu pač le „rajtinga brez birta“, ako pravi, „da se mora carova moč popolnoma vničiti in za vse vedne čase!“ — Perzija se noče zediniti s Turki. — Deržavni zbor v Madridu je 30. nov. z 206 glasovi zoper 21 kraljevi tron oklical za podlago nove španjske konstitucije. Espartero je izvoljen za predsednika državnega zbora, O'Donnell pa za namestnika. Za predsednika v ministerstvu je kraljica izvolila Espartera, vsi drugi stari ministri so ostali, le za vunanje oprave je na novo Lucíavaga, za pravosodje pa Aguerre izvoljen. — V Rimu je v dvorani Vatikana 20. nov. bil pod predsedništvom treh

kardinalov prvi zbor zbranih 94 škofov o posvetovanju čistega spočetja sv. Divice Marije; seja je terpela od 9. do 1. ure popoldne; drugi dan je bil drugi zbor. Kardinali (51), kakor časniki pravijo, so imeli skrivne zборе sami za se pod predsedništvom sv. očeta papeža. Pri-

hodnji petek, na praznik sv. Divice Marije, ima oklican biti sklep zbranih cerkvenih očetov.

Uganjka zastavice v poslednjem listu je: slovník ali besednják (Wörterbuch).

Povabilo na naročbo „Novice“ za prihodnje leto 1855.

Bliža se novo leto, s katerim bojo „Novice“ začele nov — trinajsti — tečaj. Prosimo tedaj častite naročnike, naj se oglasio z novo naročbo kmali, da bojo ob novem letu dobivali vse liste poredoma.

Obsežek „Novic“ je dostojno znan: one obdelujejo domačo zemljo, domače slovstvo, domačo omiko, in naznanjajo vse, česar nam je o postavah vediti potreba, in verh tega še vse to, česar omikan človek od zgodb domačih in od novic po širocem svetu zvediti želi.

Koliko važnost ima sedanji čas kmetijstvo po celem svetu, je dobro znano vsacemu, kdor oči ne zapira okoljšinam sedanjim, in čeravno časniki in bukve niso v stanu vsotvarjati dobrih letin, so vendar v stanu veliko pripomoči k obilnišim pridelkom in boljšim izdelkom, ker razodevajo: kako se to in uno drugod godí in z večim pridom opravlja. Ne kmetovavec, ne obertnik, ne tergovec, ne kupec ne more sedanji čas polž biti v lupini, ampak iz lupine zlesti je treba vsacemu, da vidi: kaj in kako se godí drugod po svetu, in da si prilastuje vse to, kar bi utegnilo tudi njemu v prid biti. Železnice, ki se razprostirajo že po velikem delu sveta, so zdramile nekdanjo oterpnost; po njih se lahko prodajajo domači pridelki in izdelki, če so dobri, v ptuje dežele; po njih pa se vozi tudi tuja roba v domačo deželo, in ta dramí ljudstva, da je treba na noge stopiti in se poganjati za dobre pridelke in izdelke domače, da nas ne prihité drugi. Treba je tedaj, da zremo vse, kaj se drugod o kmetijstvu in obertnijstvu godí, in ker so nam vseskozi naj bolji časniki pri roci, ne bojo prejemniki „Novic“ nobene tudi naj manjše pa važne ptuje skušnje v naših listih pogreševali, — vsaka se jim bo povedala. Oziraje se pa po ptujih deželah ne bojo zanemarjale domačih skušinj, ampak naznanovale vse, kar se pri nas hvale vrednega počenja; pa pretresale tudi vse, kar je napčnega, da naj se opustí in z boljšim nadomestuje.

Kakor zemlja domača in obertnijstvo domače obdelovanja potrebuje, da postopamo z drugimi narodi zmíraj naprej, tako potrebuje tudi domači jezik, domače slovstvo, domača zgodovina itd. marljive skerbí in pridnega obdelovanja, da tudi o tem postopamo dan za dnevom naprej in si čedalje bolj pridobivamo tisto čast in veljavo, ki je je vreden tudi jezik slovenski. O starozgodovinskih preiskavah zamoremo častite bravece zagotovljati, da visokoučeni naš demoljub gosp. prof. Terstenjak nam je obljubil kinčiti naš list s svojimi dragocenimi najdbami, kakor tudi slavni, na toliko strani marljivi gosp. Hicinger s svojimi. V družih razdelkih slovenskega slovstva so nam mnogi izverstni pisatelji pripomočniki.

Sicer pa „Novice“ ne bojo prezirale mnozih družih stvari, ki segajo v poduk naroda našega, in bojo ravnale o tem, kakor so ravnale skozi 12 let.

Kar se cesarskih postav tiče, bo časnik naš donášal vse, ki so nam vediti potrebne, in kjer koli bo potreba nanašala, jih bo razjasnoval po domače, kakor dozdej.

„Popotnik“ in „novičar“ bosta pripovedovala vse, kar se doma, po vsih slavenakih deželah, po našem cesarstvu in po vsem svetu godilo bo. Da se tudi prihodnje leto novic manjkalo ne bode, je gotovo. „Novičar“ bo vsako imenitno prigodbo ob kratkem, in kar je moč, resnično povedal; v vsih rečeh se bo enostranosti ogibaval, ker v zgodovinskih stvareh mu je enostranost gnjusoba in nazadnje tudi nobenega prida nima. Dandanašnji se na svetu toliko primerja, da omikan človek ne more biti brez vednosti, kaj se godí po svetu; in ker se je „novičar“ svojim bravcem s tem prikupil, da vse hitro in ob kratkem naznanja, kar je dostikrat težavno izmotati iz dolzih spisov, bo ravnal tako tudi vprihodnje.

Če se oglasi spet toliko naročnikov (siliti svoj list komu ali naročnike „prešati“ ali celó k sebi vabití jih s prestopkom osme božje zapovedi, kakor se to godí pri nekterih časnikih, ni nikdar bila navada „Novic“ in nikdar ne bo), če se tedaj — pravimo — oglasi spet toliko naročnikov, da bomo zamogli izhajati s stroški, bomo dokladali tudi prihodnje leto brez plačila nasledbo „občne povestnice“ (Weltgeschichte), ktere bo s koncom tega leta 24 pol izdanih; morebiti da bo — vendar za gotovo še ne moremo povedati — prihodnje leto vsa zgodovina gotova, ki jo je začel nepozabljivi Vertovec in jo nadaljuje Slovencom tudi slavnoznani gospod. Dostavljamo temu oglasu tudi to, da novi naročniki, ki želé že izdanih prvih 24 pol „povestnice“, naj določé zraven naročnine za prihodnje leto še 1 fl. 36 kr., da bojo celo delo imeli. Če pa ne želé prvih 24 pol, naj nam dovolijo, da jim tudi vprihodnje izdajanih ne bomo dokladali, ker za nje same prihodnje póle nimajo nobene vrednosti, nam pa se več celih knjig s tem sterga in to je škoda velika.

To bo obsežek prihodnjih „Novic“. Da pa smo vsako leto še več storili, kakor smo obetali, pričá častitim prejemnikom letošnja doklada „zemljovid turško-rusovske vojske“.

„Novice“ izhajajo vsako šredo in vsako saboto in veljajo z vsimi dokladami vred v Ljubljani prejemane za celo leto 3 fl., za pol leta 1 fl. 30 kr.; za četert leta 45 kr., — pošiljane po pošti kamor koli 4 fl., za pol leta 2 fl., za četert leta 1 fl.

Naročila se pošiljajo v bukvetiskarnico Blaznikovo v Ljubljani (na Bregu Nr. 190). Vse naročilne pisma naj se pošiljajo frankirane, ker poštnine ali naročnine pri že tako nizki ceni mi ne moremo plačevati.

Pisanje naročil pa častitim naročnikom polajšati, jim bomo drugi pot podali po navadi naročilno pismo, s katerim naj pošiljajo dnar.